

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 7 päivänä helmikuuta 2023

145/2023

Laki

tilastokeskuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään tilastokeskuksesta annettuun lakiin (48/1992) uusi 2 a ja 2 b § seuraavasti:

2 a §

Tilastokeskuksen tehtävänä on 2 §:ssä säädetyn lisäksi ylläpitää, kehittää ja parantaa tilastojen ja tietoaineistojen tuottamiseen ja jakeluun liittyviä palveluja tieteellisen tutkimuksen ja yhteiskuntaoloja koskevien tilastollisten selvitysten edistämistä varten (*tutkija- ja aineistopalvelu*). Tutkija- ja aineistopalvelu on tarkoitettu edistämään tieteellistä tutkimusta ja yhteiskuntaoloja kuvaavien tilastollisten selvitysten tuottamista yliopistoissa, korkeakouluissa, ammattikorkeakouluissa, tutkimuslaitoksissa ja ajatuspajoissa sekä vastaamaan muissa tutkimusta tekevissä organisaatioissa toimivien tutkijoiden tietoaineistotarpeisiin ilman aiheetonta viivytystä, tietoturvalisessä käsittely-ympäristössä, ajantasaisella aineistolla ja mahdollisimman tasapuolisella tavalla.

Tilastointitarkoitukseen kerätyn hallinnollisen rekisterin tiedot luovutetaan tutkija- ja aineistopalveluun ilman aiheetonta viivytystä jo ennen kuin tilasto on julkaistu, ellei tiedon luovuttaminen muulla kuin tilastolain (280/2004) 13 §:ssä säädetyllä tavalla riko tilastosalaisuutta tai olennaisella tavalla ja perusteettomasti vaaranna muiden tiedontarvitsijoiden tasapuolista kohtelua. Luovutetuista tiedoista saatuja tuloksia ei saa ilman aineiston tilastokeskukselle luovuttaneen viranomaisen suostumusta julkaista ennen kuin aineiston luovuttanut viranomainen itse on julkaissut tietoja aineistosta.

Valtioneuvoston tai sen ministeriön kiireelliseksi arvioituun tietoaineistotarpeeseen liittyvä tämän lain 2 b §:n 3 momentin, tilastolain 13 §:n ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 28 §:n tarkoittama käyttöoikeutta koskeva hakemus on käsiteltävä ennen valtioneuvoston alaisen hallinnon viranomaisen käyttöoikeutta koskevaa hakemusta.

2 b §

Tilastokeskus voi salassapitosäynnösten ja muiden tiedon luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä ottaa vastaan, koostaa ja säilyttää tutkija- ja aineistopalvelua varten sellaisia tietoja, jotka ovat välttämättömiä valmisaineistojen muodostamiseen ja joita luovutetaan tieteelliseen tutkimustarkoitukseen tai yhteiskuntaoloja kuvaavien tilastollisten selvitysten tekemiseen. Tilastokeskus voi muodostaa valmisaineistoja tilastolaissa säädettyyn tilastointitarkoitukseen keräämistään sekä tässä pykälässä tarkoitetuista tutkija- ja aineistopalvelua varten vastaanottamistaan tiedoista. Valmisaineistojen muodostamiseen luovutetut tiedot ja niistä muodostetut valmisaineistot ovat tilastokeskuksessa salassa pidettäviä.

Tilastokeskus voi säilyttää muodostamansa valmisaineistot niin kauan kuin ne ovat tarpeen tutkimuksen tekemiseksi ja sen tulosten asianmukaisuuden varmistamiseksi. Tilas-

tokeskuksen on poistettava edellä 1 momentin nojalla saamansa tiedot yhden vuoden kuluessa valmisaineistojen muodostamisesta. Kansallisarkisto päättää tietojen säilyttämisestä pysyvästi.

Riippumatta siitä, mitä viranomaisten velvollisuudesta luovuttaa salassa pidettäviä tietoja muulla lailla säädetään, tilastokeskus voi salassapitosäynnösten ja muiden tiedon luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä antaa ulkopuolisille käyttöoikeuden edellä 1 momentissa tarkoitettuihin tutkija- ja aineistopalvelua varten vastaanottamistaan tiedoista muodostettuihin valmisaineistoihin tässä laissa säädetyin perustein. Käyttöoikeus voidaan antaa ainoastaan tieteelliseen tutkimustarkoitukseen tai yhteiskuntaoloja kuvaavien tilastollisten selvitysten tekemiseen. Käyttöoikeus tieto- ja tilastoaineistoon on myönnettävä tutkijalle siitä riippumatta, onko tilastokeskus muodostanut aineistosta valmisaineistoa. Käyttöoikeuden saaja ei saa luovuttaa valmisaineistoja tai tietoja niistä edelleen, jollei tilastokeskus anna tähän lupaa. Muutoin tietojen luovuttamisen tai käyttöoikeuden antamisen edellytyksistä säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 28 §:ssä.

Tilastokeskuksen tulee luovuttaa edellä 1 momentissa tarkoitettua valmisaineistoa siten, ettei luonnollisen henkilön tai muun tilastoyksikön suora tunnistaminen ole mahdollista. Tilastokeskus avaa käyttöoikeuden mukaisesti pääsyn valmisaineistoihin tai poimii valmisaineistosta tiedot, joihin käyttöoikeus on myönnetty.

Tilastokeskuksen on säilytettävä kuvaus muodostamisestaan valmisaineistoistaan sekä käyttämistään suojausmenetelmistä suoran tunnistamisen estämiseksi. Jos valmisaineistoja annetaan samalle käyttäjälle usean eri tutkimussuunnitelman perusteella, eri aineistojen yhdistäminen tutkija- ja aineistopalvelussa on teknisesti estettävä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2023.

Helsingissä 3.2.2023

Tasavallan Presidentti

Sauli Niinistö

Kuntaministeri Sirpa Paatero